

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

5. Quidam Confessarius voluntarie omisit imponere pœnitentiam in confessione peccatorum venialium, quæsivit an peccatum mortale commiserit? Et pœnitens, qui reliquit facere pœnitentiam levem, v. g. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

& in fauorem Cardinalis de Lugo adducam Patrem Amicum, qui in *Curs. Theol. tom. 8. disp. 16. sect. 1. num. 3.* sic ait: Hanc sententiam Vasquez & Victoria putant de fide; Suarez. ita certam, vt sine temeritate negari non possit; Canus oppositam vocat intolerabilem. Et sanè si verba Trid. *sess. 14. cap. 8. & can. 15.* expendantur, adeo sententia hæc certa est, vt de ea dubitari non possit. Verba autem Concilij sunt hæc; Habeant præ oculis (supple Sacerdotes) vt satisfactio quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam claves Sacerdotum non ad absoluentium duntaxat, sed & ad ligandum concessas etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Et *can. 15.* Oppositum sub anathemate damnat. Si igitur in Sacerdote est potestas ligandi penitentem per infunctam satisfactionem, erit in penitente obligatio acceptandi; alioqui frustra esset in Sacerdote potestas, cui nulla responderet in penitente subiectio.

7. Dices primò cum Nauarò. Esse in Sacerdote potestatem non absolutam sed arbitrariam, cui responderet in penitente subiectio non coacta, sed libera. Sed contra. Nam hanc potestatem ligandi Concilium comparat cum potestate soluendi, atqui potestas soluendi siue à culpa, siue à pena eterna (non enim intelligi potest de potestate soluendi à pena temporali: quia hæc est eadem cum potestate ligandi per penitentiam impositionem: quæ quatenus penitentem obligat ad acceptam satisfactionem, dicitur potestas ligandi) non est potestas arbitraria, sed absoluta: quia non est in arbitrio Sacerdotis absolueret, vel non absolueret penitentem à peccatis, sed ex præcepto tenetur posita subiecti dispositione: quo etiam præcepto tenetur penitens ad absolutionem procurandam & acceptandam: ergo etiam potestas ligandi præ satisfactionem erit in Sacerdote absoluta, consequenter etiam in penitente respondet obligatio acceptandi absoluta.

8. Dices secundo, cum Fabro apud Dian. *tr. 4. de Sacrament. resol. 51.* Concilium intelligi de penitentia, quatenus est medicinalis & præseruatua à futuris peccatis; non autem quatenus est satisfactoria; Vt sic enim potest illam non acceptare, sed in alia vita soluere. Sed contra, nam hanc potestatem, quam Confessarius habet imponendi penitenti satisfactionem, manifeste extendit se ad imponendam illam etiam in vindictam, & castigationem præteritorum peccatorum, vt ex ipsius verbis supra relatis aperte constat. Confirmatur, quia Confessarius in hoc Tribunali non solum agit partes Medici, sed etiam Iudicis & Ministri Dei, cuius offensas iuxta ipsorum grauitatem punire debet in reo. Et hæc omnia docet Amicus vbi supra, quæ censuram Cardinalis Lugo confirmant, & rationes quas adducit Pontius contra ipsam enervant. His tamen non obstantibus, cum licentia Patris Leandri, ego iudicium meum circa præfatam censuram, an rectè vel non, lata sit, lectoribus ex dignis rationibus non aperiam, & vellem à sacra Congregatione Concilij Tridentini circa præsentem difficultatem oraculum sumi.

RESOL. IV.

An penitens, qui non vult acceptare penitentiam, sit absoluentus?

Et quid, si penitentia sit medicinalis, seu præseruatua? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 51.

§. 1. Negatiuè respondeo cum Doctoribus, quos citam in *tract. 1. miscellan. * resol. 52.* quibus nunc addo Comitolum in *resol. moral. lib. 1. q. 35. per totam*, vbi mordicus nostram sententiam probat.

2. Sed etiam notari aliquos DD. affirmatiuum sententiam probabilem existimare, quibus nunc addo Fabrum lectorem primarium sacre Theologie in Academia Patavina de *pæn. in 4. sent. dist. 19. q. vnic. dist. 35. cap. 10. n. 26. & seq.* & Pharaonium *tract. 1. de pæn. sess. 22. cas. 10.* vbi probant, quod si penitentia sit satisfactoria, & non medicinalis, seu præseruatua post penitentem illam non acceptare, modo habuerit animum satisfaciendi, vel viuens in hoc sæculo per indulgentiam, & bona opera, vel mortuus per penas Purgatorij; quia non adest præceptum de acceptanda tali penitentia. Addit tamen Faber *vbi supra, num. 229.* quod licet hæc opinio sit vera, tamen in praxi non esset de facili ponenda in vltis quia difficile est inuenire aliquem verè penitentem, qui bona fide confiteatur, adde saxeum, vt nolit vel tantillum penitentiam acceptare. Proinde si quis accederet, qui nollet vel exiguam penitentiam acceptare, esset multum considerandum, an haberet verum dolorem, & esset benè dispositus; qui enim nec ter Iesus dicere vellet, non videtur benè dispositus, & proinde ex hoc capite esset reiciendus, non autem quia teneretur ad acceptandam penitentiam. Quod si constaret probabiliter verè penitentem, & saltem attritum, neque enim ex hoc præcisè, quod non vult acceptare penitentiam, est in peccato mortali, quia contentus de peccato, & vult puniri ab eo cuius est poenam iuste infligere; certè non esset dimittendus sine absolutione. Ita Faber, vide *supra præfatam resol. 52.* & Vegam in *summ. tom. 2. cap. 64. cas. 1.* cum Elio in *4. sent. dist. 15. §. 20.* qui hanc sententiam probabilem putat, nam contrariam vocat tantum probabilior.

RESOL. V.

Quidam Confessarius voluntariè omisit imponere penitentiam in confessione peccatorum venialium, quæ sunt, an peccatum mortale commiserit?

Et penitens, qui reliquit facere penitentiam leuam, v.g. vt si unus Psalmus, vel Miserere, & hoc etiam si ob peccata grauiora fuerit impositum, an peccet mortaliter?

Et an omisso penitentia grauis imposita propter sola venialia, vel mortalia iam prius confessa, sit culpa mortalis? Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 44.

§. 1. Affirmatiuum sententiam videtur indicare Suar. in *3 p. tom. 4. disp. 38. sect. 3. in principio*, & Valerius Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 7. cap. 2. num. 12.* vbi asserit, quod non est dubium, quin Confessarius sub graui peccato teneatur aliquid semper in satisfactionem imponere debenti ac valenti eam adimplere: nam alioquin redderet Sacramentum mutilum, truncata vna ipsius parte, quæ est satisfactio.

2. Sed licet obligatio imponendi penitentiam sit ex genere suo grauis; potest tamen aliquando ex paruitate materiæ in eius omissione adesse tantum peccatum veniale; vt si penitentia leuis deberet imponi ob peccata aliqua venialia, sæpè iam confessa: tunc enim Sacerdos non peccaret mortaliter, si seculo contemptu non imponeret vllam penitentiam. Et ita docet Lugo de *penitent. disp. 25. sect. 4. num. 4.*

3. Notandum est etiam hinc obiter penitentem, qui

Quæ nunc hæc sequitur, & sup. in tr. 4. Ref. 26. §. Quoad secundam, & in Ref. 27 §. Notandum, & seq. & hic infra ex latissima doctrina Ref. 19. signaret post medium, §. 1. a vers. Quod si sapè, vsque ad finem prædictæ Ref. & hoc intellige pro penitentia medicinali, & pro penitentia satisfactoria in Ref. annot. primæ huius Ref.

RESOL. VII.

Quam sit necessarium ad tollendos Confessoriorum scrupulos in imponendis parvis penitentis appovere post absolutionem illam clausulam. Quidquid boni feceris, & mali sustineris, &c.

Et notatur, quod verba dicta clausula erunt penitenti declaranda.

Et advertitur, quod doctrina huius Resolutionis non est intelligenda, si penitens egeat penitentia aliqua praeferuatiua: Ex part. 3. tract. 4. Resolut. 96. alias 97.

Sup. hoc in tribus Refel. seqq. & in quarta §. 2. prope finem cum Villalobos veri. Vide & in Ref. 18. §. Nota hic, & in Ref. 41. §. Quarto secundo.

§. 1. Licet penitentia pro peccatis a Confessariis in confessione iniungenda non sint determinata, sed relinquatur arbitrio Confessarii moderanda, attentis criminum, & delictorum circumstantiis, attamen si Confessarius pro magnis peccatis imponeret parvas penitentias, peccaret ex communi DD. consensu, ideò multi Confessarii magnis scrupulis in imponendis penitentis excruciantur. Dicendum est igitur ad eorum solatium, quòd si post peccatorum absolutionem, apponant clausulam illam, quidquid boni feceris, &c. excusantur à peccato, si fortè parvas penitentias imposuissent. Et ita docet Beia in resp. p. 3. cas. 1. in fine, ubi sic asserit: Hinc fortè possunt excusari à peccatis Confessores imponendo parvas penitentias, quia omnes hac clausula iam vtantur, quidquid boni feceris, & mali sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c. Homines autem vt plurimum bona multa faciunt, & mala plurima sustinent, quae sic applicata, rationem habent satisfactionis sacramentalis. Ita ille. Et Homobonus in exam. Eccl. p. 1. tract. 5. cap. 1. §. 94. sic ait: Admonent DD. Confessarium debere penitenti iniungere, vt quidquid boni fecerit, & mali sustinerit, in suam satisfactionem cedat. Qua clausula excusari videntur Confessarii, si vel pro magnis peccatis parvas penitentias iniungant; sic Homobonus. Vide etiam Reginaldum in praxi 10. lib. 7. c. 2. sect. 1. n. 26. Fillucium to. 1. tr. 8. c. 2. n. 47. & Bonacinam de penit. disp. 5. §. 5. sect. 3. n. 13. Sed supradicta opinio non est intelligenda, si penitens egeat penitentia aliqua praeferuatiua, quia illa opera bona ab ipso postea facienda, non erunt forsitan proportionata ad necessariam peccatorum medelam, & verba dicta clausula erunt penitenti declaranda, vt fiat leuem penitentiam sibi ideò imponi, quia omnia bona opera totius suae vitae in satisfactionem pena peccatis suis debita iniunguntur & acceptantur.

Sup. hoc in Ref. seq. prope finem, & infra in Ref. 10. §. 1. in fine & in alio §. eius not.

RESOL. VIII.

An Confessarius excusetur à culpa, si imponat leues penitentias propter illa verba, quae in absolutione semper adduntur, Quidquid boni feceris, & mali sustineris, &c. maxime si hoc penitenti explicet? Ex part. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 5.

§. 1. Solutio huius dubij pendet ex illa quaestione: An possit imponi penitentia sine obligatione? Et quia Pater Lugo negatiuam sententiam tenet, negatiuè etiam respondet ad dubium propositum. Sic igitur asserit de Sacramento penitent. disputat. 25. sect. 4. num. 56. Obiciunt verba illa Sacerdotis, quae post absolutionem adiungit: Quidquid boni feceris, & mali sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c. Quibus verbis videtur cleuare omnia opera penitentis ad fructum ex opere operato. Respondeo, si hoc

Sup. prima distic. tituli huius Ref. & controuersia contenta à fin. 4. huius textus in Ref. praerita, & in duabus seqq. & cum Villalobos.

qui relinquit facere penitentiam leuem, vt si vnus pliumus, vel Miserere impositus fuit: & hoc quidem etiam si ob peccata grauiora fuerit impositus non peccare mortaliter: immò Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 5. & alij putant omissionem penitentiae grauis impositae propter sola venialia vel mortalia prius confessi non esse culpam mortalem, licet contrarium asserat Ioannes Præpositus in 3. part. quæst. 12. de satisfactione, dub. 8. num. 108. Sed de his alibi dictum est: & de illis nouissime tractat Auctor Cassium Conscientiae Bononiae discipulorum anno 1634. mensis Decembris, cas. 2. & nobiscum sentit.

RESOL. VI.

An Confessarius possit imponere penitentiam leuem sub mortali: Ex part. 5. tr. 5. Ref. 51.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Ioannes Sancius in selectis disp. 15. num. 14. & 15. ubi sic ait: Licet emittens votum rei leuis, etiam cum animo se obligandi ad mortale, non possit grauem obligationem inducere vt illius omisso sit lethalis, nec id possit Legislator præcipiens rem leuem; Confessarius tamen rem leuem sub penitentia iniunctam poterit præcipere implendam sub mortali, & id semper intelligitur, quia materia grauis reputatur partem integram Sacramentum omittere. Et ideò si modica esset iniuncta penitentia, & penitens illam culpabiliter non implet, lethalius peccare iudico, ductus ex principiis intrinsicis, cum truncum & defestibile reddat Sacramentum, quod graue quid est: sicut enim ille, cui impositum esset sub Penitentia vnam tantum salutationem Angelicam recitare, & nollet acceptare absque causa absoluendus non esset, vt indispotus renuens integrare Sacramentum; eodem modo nolens implere iniunctam Orationem Angelicam mortaliter peccabit, cum nolit implere illam obligationem, quam sub mortali acceptauit; & quamuis Oratio Angelica secundum naturam orationis materia modica sit, secundum quòd materia & pars constituitur sacramenti Penitentiae; grauis est reputanda, sicut deglutire aqua guttam secundum se quid modicum sit: at post illius sumptionem Eucharistiam sumere quid graue est, eo quòd præceptum pronuncietur de non lumendo Eucharistiam post sumptionem cibi, aut potus, quantumuis exigui, & graue semper præceptum violatur, & in re graui, videlicet irreligiositatis Sacramenti, sicut simonia crimen mortale erit rem spirituale vendere etiam exiguo pretio. Ita Sancius loco citato. Igitur per illum omittere penitentiam leuem impositam à Confessario, semper erit peccatum mortale.

2. Sed communiter contrarium docent DD. asserentes non implentem leuem penitentiam pro solis venialibus, vel mortalibus iam confessis delinquere tantum venialiter, quia quamuis integritas Sacramenti non seruetur, tamen est in re valde extrinseca, & secundaria, & quid leue reputatur ex hac parte Sacramentum non integrare. Et ita tenet Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 18. sect. 7. n. 5. Coninch. de Sacram. disp. 20. n. 80. Reginaldus tom. 1. lib. 7. n. 77. Henriquez lib. 5. cap. 20. n. 4. in gloss. lit. M. & alij. Vnde etiam ad dubium propositum in titulo resolutionis negatiuam sententiam docet Merolla tom. 2. disp. 4. c. 3. dub. 25. n. 283. asserens non posse Confessarium imponere penitentiam leuem sub mortali.